

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski

w sprawie z odwołania Z.J. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O.

o wysokość emerytury,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 13 lipca 2017 r.,

na skutek skargi odwołującego się o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 20 grudnia 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 20 grudnia 2016 r. oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego w S. z 21 grudnia 2015 r. oddalającego odwołanie ubezpieczonego od decyzji z 17 czerwca 2015 r., w której Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. przeliczył wysokość świadczenia emerytalnego ubezpieczonego poczynając od 12 marca 2014 r. (od osiągnięcia wieku emerytalnego) i ustalił wysokość świadczenia na kwotę 448,48 zł (po waloryzacji 467,60 zł). Kwota ta została wyliczona w proporcji 205 miesięcy pracy w Polsce do 386 miesięcy łącznej pracy za granicą.

W sprawie Sądy ustaliły, że odwołujący się legitymuje się polskimi i niemieckimi okresami ubezpieczenia, a jako osoba urodzona przed 1949 r. nie ma ustalonego kapitału początkowego. W Polsce odwołujący się udowodnił 17 lat i

1 miesiąc okresów ubezpieczenia, co skutkowało brakiem możliwości wybrania lat z 20-letniego okresu ubezpieczenia. W latach 1986-2001 pozostawał w ubezpieczeniu w Niemczech i z tego tytułu przebyte okresy ubezpieczenia wynoszą 15 lat i 1 miesiąc. Odwołujący się ma prawo do emerytury niemieckiej od 1 lutego 2014 r. Odwołujący się pozostawał w ubezpieczeniu na terytorium Polski po powrocie z zagranicy w 2001 r., od 1 kwietnia 2006 r. do 26 marca 2008 r. z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce i opłacania z tego tytułu składek.

Sąd Apelacyjny ocenił, że Sąd Okręgowy prawidłowo w tej sprawie zastosował art. 18 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którym przy ustalaniu kolejnych lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1 ww. ustawy nie uwzględnia się lat kalendarzowych, w których ubezpieczony pozostawał za granicą. Sąd wskazał, że skoro wniosek o emeryturę został złożony w 2013 r., to 20 lat poprzedzających jego złożenie mieści się w okresie 1993-2012 i tylko z tego okresu można było uwzględnić zarobki do przeliczenia świadczenia; ale w związku z tym, że w latach 1993-2001 odwołujący się podlegał ubezpieczeniu za granicą, to obliczenie emerytury mogło nastąpić na podstawie zarobków z kolejnych 10 lat kalendarzowych - tj. 2003-2012. Odwołujący się podlegał w tym okresie ubezpieczeniu w latach 2006-2008. Wobec powyższego wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 2,13%. W konsekwencji kwota świadczenia została podniesiona do najniższej emerytury z uwzględnieniem proporcji pracy w Polsce do pracy łącznej. Sąd Apelacyjny odnosząc się do zarzutów apelacji, wskazał, że ubezpieczony nie może mieć świadczenia naliczonego z uwzględnieniem innego 10-lecia, tj. okresu 1974-1984, ponieważ wykracza on poza 20-lecie poprzedzające złożenie wniosku o przyznanie emerytury. Ponadto, w sprawie tej zdaniem Sądu nie ma zastosowania art. 18 ust. 3 ustawy emerytalnej, który stanowi, że jeżeli w ciągu 20 lat poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o świadczenie zainteresowany nie był ubezpieczony w Polsce, podstawę wymiaru świadczenia stanowi przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenie emerytalne i rentowe w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zainteresowany przystąpił po raz pierwszy do ubezpieczenia za granicą. Sąd podkreślił, że z ustaleń faktycznych w tej sprawie

wynika, że ubezpieczony w 20-leciu przed 2013 r. w latach 2006-2008 był ubezpieczony w Polsce z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Sąd Apelacyjny w tej kwestii powołał się na stanowisko Sądu Najwyższego w wyroku z 4 września 2013 r., II UK 315/12, OSNP 2014 nr 11, poz. 161. Sąd rozważył zarzut odwołującego się naruszenia zasady równości ubezpieczonych, wskazując, że ubezpieczeni objęci zakresem zastosowania art. 18 ust. 3 ustawy emerytalnej znajdują się w innej sytuacji faktycznej niż osoby ubezpieczone w Polsce w okresie 20 lat poprzedzających rok wystąpienia z wnioskiem o emeryturę. Wobec czego wskazał, że nie można przyjąć, aby odmienny sposób ustalania podstawy wymiaru emerytury dla obu tych grup był nieuzasadnionym różnicowaniem, czyli naruszał zasadę równego traktowania.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego ubezpieczony złożył skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, zaskarżając ten wyrok w całości. Zarzucił naruszenie prawa materialnego, to jest „art. 18 ust. 3 ustawy oraz art. 32 Konstytucji poprzez błędną wykładnię, a w konsekwencji brak zastosowania w tej sprawie poprzez przyjęcie, iż brak możliwości i naliczenia wysokości emerytury skarżącemu z okresu najkorzystniejszego dla niego”. Ponadto, zarzucono „niewyjaśnienie wszystkich okoliczności w sprawie oraz naruszenie art. 328 § 2 k.p.c.”. Skarżący podkreślił, że dla niego okres 1974-1984 jest najkorzystniejszy, a jednocześnie, że „niedopuszczalnym jest aby w Państwie prawa obowiązywały przepisy, które uniemożliwiają obywatelowi skorzystanie z naliczenia emerytury z okresów najbardziej dla niego korzystnych”. Wskazał, że Sąd w swoim rozstrzygnięciu „nie odniósł się do tego, dlaczego odmówił wiarygodności i mocy dowodowej materiałom przedstawionym przez stronę skarżącą i z jakich względów nie przyjął zasadności obrony skarżącej i nie zastosował przywołanych przez nią przepisów, w tym z jakich względów przy przyjęciu nienależności świadczenia i nieważności w ocenie Sądu zapisów umownych, odmówił skarżącej możliwości skorzystania z dobrodziejstwa art. 409 k.c.”.

Skarżący wniósł o „stwierdzenie niezgodności wyroku Sądu Apelacyjnego z art. 18 ust. 3 ustawy oraz art. 32 Konstytucji” oraz o zasądzenie na rzecz strony skarżącej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego według

norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie może zostać przyjęta do rozpoznania merytorycznego, ponieważ jest oczywiście bezzasadna (art. 424⁹ k.p.c.).

Odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, skarga jest oczywiście bezzasadna, gdy bez głębszych rozważań można uznać, że żadna ze wskazanych podstaw skargi nie jest usprawiedliwiona (por. postanowienie SN z 28 czerwca 2011 r., II BU 2/11, LEX nr 1413505 oraz powołane tam orzeczenia).

Sytuacja taka występuje w tej sprawie.

Uwzględniając zarówno treść art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm. – dalej ustawa emerytalna), jak i dotychczasowe orzecznictwo Sądu Najwyższego w tym zakresie, zarzuty podniesione przez skarżącego są oczywiście bezpodstawne. Zgodnie z art. 18 ust. 3 ustawy emerytalnej, jeżeli w ciągu 20 lat poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, zainteresowany nie był ubezpieczony w Polsce, podstawę wymiaru emerytury lub renty stanowi przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zainteresowany przystąpił po raz pierwszy do ubezpieczenia za granicą. Z przepisu tego jednoznacznie wynika, że znajduje on zastosowanie do tych osób, które w okresie 20 lat poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłosili wniosek o emeryturę nie podlegali ubezpieczeniu w Polsce. Z ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego wyroku wynika natomiast, że skarżący podlegał w tym okresie (tj. 20 lat poprzedzających bezpośrednio rok, w który zgłosił wniosek o emeryturę) ubezpieczeniu w Polsce. Ocena zgodności tego przepisu z zasadą równego traktowania została dokonana przez Sąd Najwyższy (zob. wyrok z 4 września 2013 r., II UK 315/12, OSNP 2014 nr 11, poz. 161, a także postanowienie SN z 10 czerwca 2014 r., I UK 59/14, Legalis nr 1385188). Sąd Najwyższy wskazał, że zasadą jest ustalanie podstawy wymiaru emerytury z okresu

kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę (art. 15 ust. 1 ustawy emerytalnej), a art. 18 ust. 3 ustawy emerytalnej ustanawia wyjątek do tej zasady. Jednocześnie Sąd Najwyższy wyjaśnił, że wprowadzenie tego wyjątku i podmiotowy zakres jego zastosowania są uzasadnione tym, że osoby znajdujące się w sytuacji faktycznej opisanej w art. 18 ust. 3 ustawy emerytalnej nie mają możliwości obliczenia podstawy wymiaru emerytury według mechanizmu przewidzianego w art. 15 ust. 1 ustawy emerytalnej, skoro w ostatnich 20 latach kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę nie były ubezpieczone w Polsce. Sąd podkreślił, że ubezpieczeni, o których mowa w art. 18 ust. 3 ustawy emerytalnej znajdują się w innej sytuacji faktycznej niż osoby ubezpieczone w Polsce w okresie 20 lat poprzedzających rok wystąpienia z wnioskiem o emeryturę, wobec czego nie można przyjąć, że odmienny sposób ustalania podstawy wymiaru emerytury dla obu tych grup byłby nieuzasadnionym różnicowaniem, czyli aby naruszał zasadę równego traktowania.

Uwzględniając powyższe, zarzut naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 18 ust. 3 ustawy (wnioskując z treści skargi, że skarżącemu chodziło o art. 18 ust. 3 ustawy emerytalnej) oraz art. 32 Konstytucji jest oczywiście bezpodstawny.

Odnosząc się z kolei do zrzutu „niewyjaśnienia wszystkich okoliczności w sprawie oraz naruszenia art. 328 § 2 k.p.c.”, należy zauważyć, że art. 328 § 2 k.p.c. dotyczy uzasadnień wyroków sądów pierwszej instancji, a w postępowaniu apelacyjnym znajduje zastosowanie tylko odpowiednio w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Oznacza to, że dla skutecznego podniesienia zarzutu naruszenia tego przepisu wobec rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji konieczne jest powiązanie go z przepisem stosowanym przez sąd drugiej instancji (por. postanowienie SN z 20 kwietnia 2011 r., I BU 5/11, LEX nr 1219513). Skarżący zarzucił tymczasem naruszenie przez Sąd Apelacyjny art. 328 § 2 k.p.c. Ponadto, nawet gdyby skarżący powiązał zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. z art. 391 § 1 k.p.c., to i tak uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie zawiera kwalifikowanych braków, które uniemożliwiały jego kontrolę (por. wyrok SN z 2 grudnia 2014 r., I UK 139/14, LEX nr 1631322, w zakresie rozważań dotyczących wyjątkowości zarzutu naruszenia

art. 328 § 2 k.p.c. jako podstawy kasacyjnej). Tym samym zarzut ten, nawet gdyby został prawidłowo skonstruowany, nie stanowiłoby uzasadnionej podstawy przyjęcia skargi do merytorycznego rozpoznania. Odnosnie z kolei zarzutu niewyjaśnienia wszystkich okoliczności w sprawie, skarżący nie sprecyzował tego zarzutu poprzez określenie przepisów prawa materialnego lub przepisów prawa procesowego, które zostały naruszone, a co się z tym wiąże nie uzasadnił, że naruszenie tych przepisów spowodowało niezgodność wyroku z prawem (por. art. 424⁴ k.p.c.). Niezrozumiałym, natomiast, w tej sprawie dotyczącej określenia wysokości emerytury, jest powołanie się na nienależność świadczenia, nieważność zapisów umowy i odmowę możliwości skorzystania z dobrodziejstwa art. 409 k.c.

Z tych powodów, na podstawie art. 424⁹ k.p.c., orzeczono jak w sentencji.